



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Первомайського міськрайонного суду Харківської області

06.08.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 05.08.2024 здійснено відвідування Первомайського міськрайонного суду Харківської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Лисаков Владислав Віталійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Віталіївна, регіональний координатор по взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Суд розташований за адресою: вул. Соборна, будинок 18, місто Первомайський, Харківська область, 64107.

Виконуючий обов'язки голови суду – Босняк Михайло Михайлович, керівник апарату суду – Арнаут Тетяна Олексіївна.

Суд розташований в двоповерховій будівлі (фото 1). Вхідна група будівлі суду обладнана відповідною конструкцією для маломобільних груп населення (пандусом).

На першому поверсі розташовані: два зали судового засідання (№ 1 площею 73,8 м² для розгляду кримінальних справ (фото 2), № 2 площею 30,7 м² для розгляду адміністративних справ), кімната для підсудних (засуджених) площею 9,8 м², кабінет для служби судової охорони, кабінет судді, кабінети працівників апарату суду та технічна кімната. На другому поверсі розташовані: канцелярія суду, зал судового засідання (№ 3 площею 34,5 м² для розгляду адміністративних справ), кабінети керівництва, суддів та працівників апарату суду.

У суді наявна 1 камера для підсудних (засуджених) площею 9,8 м², яка має капітальні цегляні стіни та відокремлена від загального коридору металевими ґратами з камерним замком і дерев'яними дверима з оглядовим глазком. Лави в камері закріплені до дерев'яної підлоги, встановлена примусова вентиляція (фото 3).

Громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу забезпечують співробітники Служби судової охорони (фото 4).

На час візиту в суді перебувало 4 особи, які знаходились під вартою. Група НПМ поспілкувалась з усіма особами, які мали таке бажання.

Попереднє відвідування суду групою НПМ не здійснювалося.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України, Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність)).

1. Групою НПМ зафіксовано факт порушення вимог пунктів 6.3.1.3, 6.3.2 та 6.3.3 ДБН Інклюзивність, в приміщенні суду відсутні рельєфні позначення поверхів у тактильному вигляді та (або) шрифтом Брайля, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами та підйомними пристроями, у зв'язку з чим особи з інвалідністю та маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до залу судових засідань та приміщень суду, розташованих на другому поверсі (фото 5).

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

2. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (далі – ДБН Суди), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді в наявності лише одна камера для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

3. У порушення пункту 8.2.3 ДБН Суди у приміщенні суду в камері для утримання підсудних (засуджених) не працює примусова механічна вентиляція.

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України, ДБН Суди та Державні будівельні норми В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту»).

4. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних),

засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання) територію суду не обладнано боксом для заїзду спеціального автотранспорту варту та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), або огороженою стоянкою для спеціального автотранспорту варту біля зовнішнього спеціального входу.

5. У порушення вимог пункту 6.5.1. ДБН Суди та пункту 9 Інструкції з організації конвоювання у приміщенні суду не облаштоване приміщення для конвою. Конвой розташовується в загальному коридорі.

6. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань не ізольований, конвоювання здійснюється не закритим для сторонніх осіб коридором. Коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) не має кнопок звукової сигналізації (фото 6).

7. У порушення вимог пункту 8.3.7 ДБН Суди в середині камери тимчасового утримання підсудних (засуджених) встановлений ліхтар, доступ до якого не обмежено за допомогою металевих ґрат або сітки (фото 7).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди).

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливило реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводиться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

9. Тимчасове укриття в суді не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту,

затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 та Кодекс цивільного захисту України.

Інші порушення.

10. У порушення пунктів 6.5.2, 9.9 ДБН Суди у будинку суду не передбачено санвузли для відвідувачів, працівників суду та підсудних (в загальних судах) окремо для кожної з названих груп осіб. В наявності туалет, який знаходиться на вулиці та не пристосований для користування ним маломобільними особами.

11. Також групою НППМ встановлено, що в аптечці в приміщенні суду наявні лікарські засоби, термін придатності яких закінчився (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України в Харківській області:

1.1. Опрацювати питання щодо реконструкції будівлі Первомайського міськрайонного суду Харківської області та обладнання його приміщення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» і ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення»;

1.2. Забезпечити необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених) з розрахунком 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

1.3. Опрацювати питання щодо обладнання Первомайського міськрайонного суду Харківської області боксом для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

1.4. Обладнати приміщення для конвою;

1.5. Розробити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), обладнати коридор, по якому здійснюється конвоювання підсудних (засуджених) кнопками звукової сигналізації;

1.6. Обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

1.7. Облаштувати приміщення суду санітарно-гігієнічним приміщенням для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, санвузлами для відвідувачів, працівників суду та підсудних окремо для кожної з названих груп осіб.

2. Первомайському міськрайонному суду Харківської області:

2.1. Вжити заходів щодо функціонування примусової механічної вентиляції в камері для утримання підсудних (засуджених);

2.2. Обладнати приміщення камери тимчасового утримання підсудних (засуджених) ліхтарем, доступ до якого обмежено за допомогою металевих ґрат

або сітки;

2.3. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;

2.4. Вжити заходів реагування щодо недопущення наявності в аптечках суду ліків з простроченим терміном дії.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото отримані за результатами відвідування Первомайського міськрайонного суду Харківської області на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Андрій БОХВАЛОВ

Додатки до звіту

Фото 1



Фото 2



Φοτο 3



Φοτο 4



Фото 5

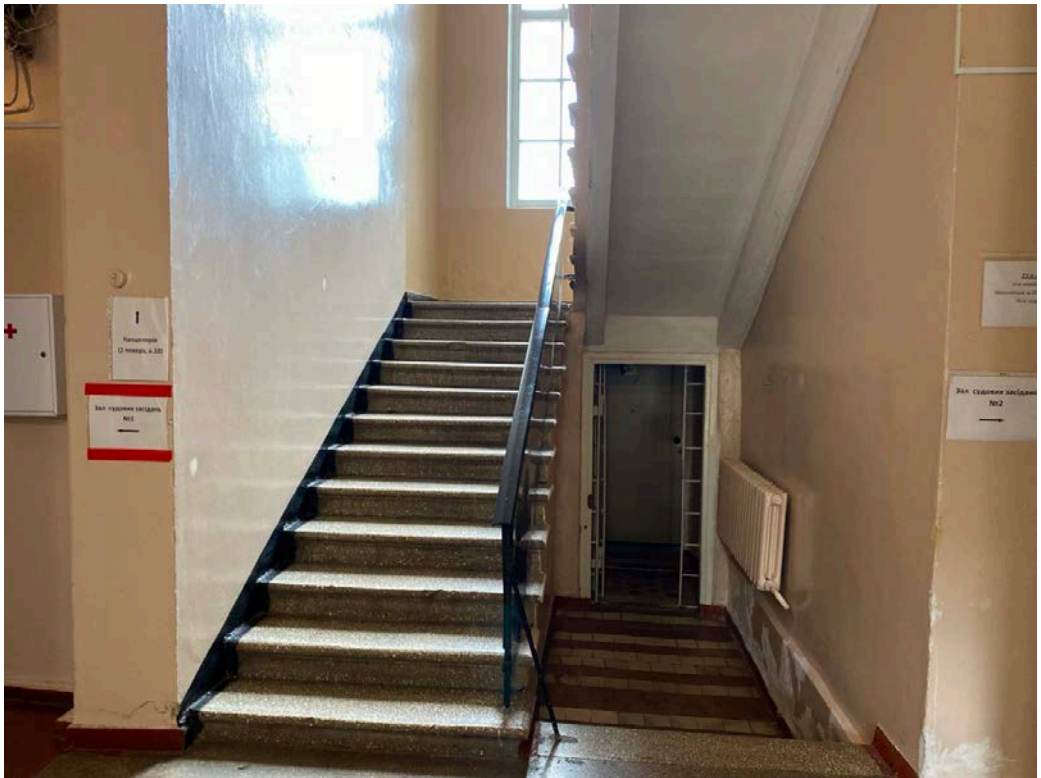


Фото 6

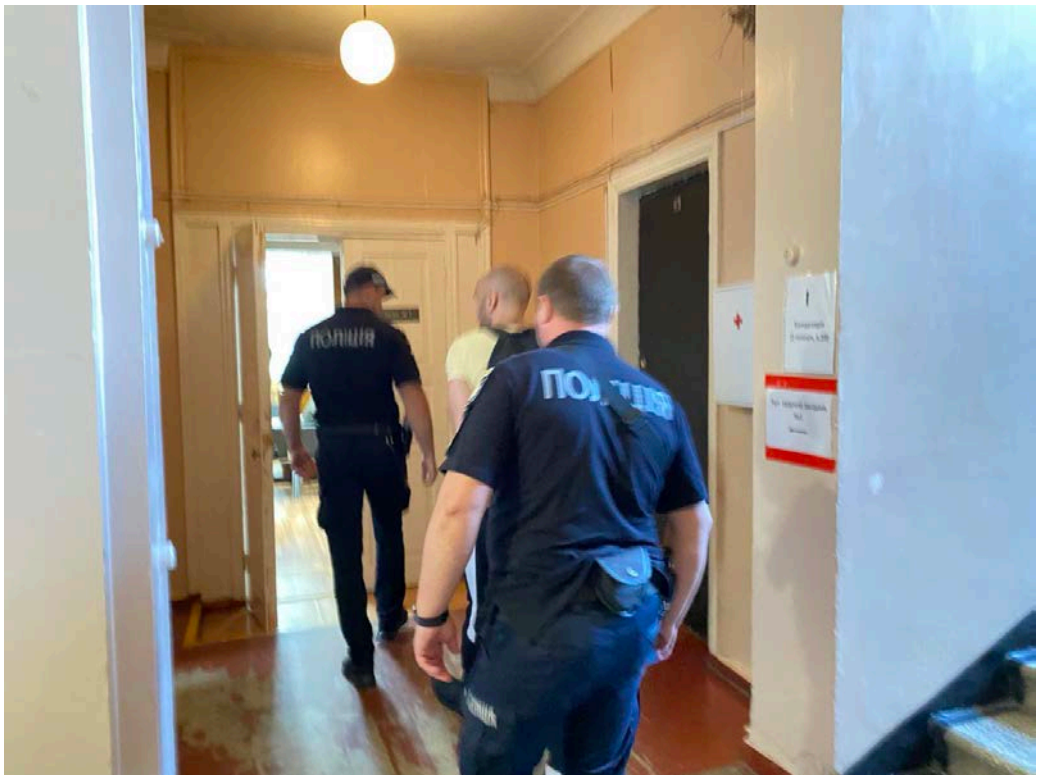


Фото 7



Фото 8

